חומר בקודש פרק שלישי חגיגה כג.

ונפסקה רצועה של סנדלו. מדרס הזב היתה ונטלה בידו ומתוך כך נפלה לאויר החבית: **ר' חנניה בן עקביא.** דלמר כל מקום שגזרו חכמים על דבר על מעשה שהיה לא גזרו אלא כדוגמת המעשה וכאותו דבר הלכך בקודש היה מעשה ובקודש גזרו: **ולא יעמוד בלוד זה.** אלא כ"ש **רגליו נוגעות בקרקע.** משום מעשה שהיה בספינה כדלקמן וכל ספינה מהלכת באויר וגזרו על האוירות כולן: **אכל מעכירן על הגשר.** הואיל ורגליו נוגעות בו: **אלא בידרן.** ולא כשאר נהרות אכל מטיטן על פניו ועומד בלד זה וזורקם לצד אמר: **כזיז מם פחוב.** והתיולו עליו ונטמאו: **איכעיא להו סנדל עמא.** הא דאמרת דגזרו עליו שלא יצא קודש עמו: **סנדל טהור מאי.** מי גזור סנדל טהור אטו טמא או לא: **תכיס פתוחה.** ולאי גזור עליו תכיס סתומה מאי: **ומשום לימודא דעם הארץ.** שמא ינטו עליה רוק מפי עם הארץ כשהכר אותו בו: **הא לאו מגא הוא.** ולא ליטמא בכך: **עדיין לחה היא.** ומטמאה משום שמא זב הוא ובמסכת נדה (דף נד:) תנן הזוב והרוק מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין: **לחעלם.** לתת בתוכו אפר פרה: **יטבול מיד.** שכל תשמישי פרה העשויין בכלי המקבל טומאה טעונין טבילה וקודם שיעריב שמשו יטמאו בהן לפרה כדלקמן[1]: [מטמאין היו כו'. נוגעין היו בו שרץ]: **להודיע מלכן של לדוקין שהיו אומרים כמעורבי שמש היפה נעשים.** ולרבנן טבול יום כשר כה דנפקא להו מריבויא דקרא והזה הטהור על הטמא[2] טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מכלי בטהור עסקינן ואמי דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים מים טהור (במדבר יט) למה לי למיהדר ולמיכתב והזה הטהור ליכתוב והזה על הטמא אלא טהור כל דהו ואשכחן טבול יום דאיקרי טהור דכתיב[3] ורחץ במים וטהר: **יטבול מיד.** ואין צריך לטמאה טומאה אחרת שהרי טמאה ועומדת כדמפרש ואזל: **למה לו עבילה.** וכיון דאין לה טומאה אין היכר לצדוקים בטבול יום שכה: **בשלמא לר' יהושע.** המצריכה לטמא היינו דאיכא היכר לצדוקין שהרי טימאוהו טומאה גמורה הצריכה הערב שמש וכאן ישתמשו בה עבודת יום הוי היכר: **אלא לרבי אליעזר.** שאינו מצריכה אלא טומאה זו: **מי אמרת בשלמא בעלמא הצריכו חכמים הערב שמש.** בעלמא בטבילת כלים הנגמרים בטהרה ולא כמעורי היינו דהכא לא מצרכינן לה איכא היכירא:

ונפסקה רצועה של סנדלו ונטלה והניחה ע"פ חבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת באותה שעה אמרו הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש אי הכי תרומה נמי [4]א"ה מני [5]ר' חנניה בן עקביא היא דאמר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה מאי היא דתניא [6]לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד אחר ולא ישיטם על פני המים ולא ירכב ע"ג בהמה ולא על גבי חבירו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע אבל מעבירן על גבי הגשר ואינו חושש [7]אחד הירדן ואחד שאר הנהרות [8]ר' חנניה בן עקביא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה [9]מאי מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בספינה איבעיא להו סנדל טמא סנדל טהור מהו חבית פתוזחה חבית סתומה מהו עבר ונשא מהו ר' אילא אמר אם עבר ונשא טמא רבי זירא אמר [10]עבר ונשא טהור: [11]כלים הנגמרים בטהרה כו': דגמרינהו מאן אילימא דגמרינהו חבר למה להו טבילה אלא דגמרינהו עם הארץ נגמרין בטהרה קרי להו אמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דגמרינהו חבר [12]ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימא מקמי דליגמריה הא לאו מנא הוא אלא בתר דגמריה מיזהר זהיר בהו לעולם מקמיה דגמריה [13]ודלמא בעידנא דגמריה עדיין לחה היא טבילה אין [14]הערב שמש לא מתני' דלא כר"א דתנן [15]שפופרת שחתכה לחטאת ר"א אומר יטבול מיד ר' יהושע אומר יטמא ואחר כך יטבול והוינן בה דחתכה מאן אילימא דחתכה חבר למה לי טבילה ואלא דחתכה עם הארץ בהא לימא ר' יהושע יטמא ויטבול הא טמא וקאי ואמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דחתכה חבר ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימא מקמי דליחתכה הא לאו מנא הוא ואלא בתר דחתכה מיזהר זהיר בה לעולם מקמי דליחתכה דלמא בעידנא דחתכה עדיין לחה היא בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דתנן [16]מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית אלא לר"א אי אמרת בשלמא בעלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא היכירא לצדוקין אלא אי אמרת בעלמא לא בעינן הערב שמש מאי היכירא לצדוקין איכא אמר רב עשאוה

מסורת הש"ס

[1] תוספתא דפרה פופ"ט, [2] פרה פ"ט מ"ו ובמות קטן:, [3] [שבת ס:], [4] יומא קטו:, [5] פרה פ"ה מ"ד, [6] יומא כ. ע"ש זבחים כפ. פרה פ"ג מ"ג, [7] נ"ל, [8] [ד"ה מטמאין ודי"ה לטולין אחרי ד"ה בשלמא], [9] [במדבר יט], [10] [ריקפא יד], [11] [נכ"ל כתוב הוה קאי קמיה], [12] [לשון הירושלמי שנקבה מכתבו ופקקה בסנדלו], [13] [פרה פי"ח מ"ח], [14] [נדל"ל לפשוטה בטבו"ל להוליא מלא הלמוקים האומרים שצרך לעשותה], [15] [ועיין תוספות יומא כ. ד"ה שכל ותוספות סוכה לו. ד"ה נפל ותוספות חולין מ: ד"ה טמאה ותוספות נדה מט. ד"ה כשר], [16] [מתוספות יומא כ. ד"ה להוליא הכילו ממשנה דפרה פ"ג מ"ח שמנו כו' נ"ע קלמ], [17] דפרה פ"ג, [18] שיך לע"ב, [19] [נ"ל כפ"ב דמגילה כ. נד"ה ולא],

גליון הש"ם

תוס' ד"ה לעולם וכו' ונ"ל דידים שניות. עיין לעיל דף כ ע"ח תוספות ד"ה ניחמ:

רבינו חננאל

צביעתו אינו חושש שמא נטמאו ידיו באחורי הכוס היה שותה בכוס שאחוריו טמאין אינו חושש שמא נטמא משקה שבפיו מאחורי הכוס חזר ונטמא את הכוס. קומקומוס שהוא מרתיח אינו חושש שמא יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו: כלי הקודש אין להם אחוריים ותוך ואין להם בית הצביעה כו' ואסיקנא אמר רבה בר אבוה אחת עשרה מעלות שנו כאן שש ראשונות בין לקדש בין לחולין שנעשו על טהרת הקדש אחרונות לקדש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקדש: מעלה שלישית הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש. ואמרינן מכדי לא נגע קדש אמאי לא. ואמרינן משום מעשה שהיה שהיה אחד מעביר חבית של יין קדש ממקום למקום ונפסקה רצועת סנדלו ונטלה והניחה על פי החבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת החבית באותה שעה אמרו הנושא את המדרס לא ישא את הקדש ופתיחתן רבי חנניה בן עקביא היא דאמר אין גזירין אלא כמו המעשה שהיה ומעשה שהיה בחבית של הקדש היה ולא בחבית של תרומה לפיכך לא גזרו על התרומה ומאי היא ר' חנניה בן עקביא דתניא (רבי חנניא) בן עקביא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה כמעשה שהיה מאי היא דאמר רב מעשה באחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירום בירדן ובספינה. ומיבעיא לן התינח לא ישא אדם סנדל טמאה בידו ובידו האחרת יין קדש. סנדל טהור מאי גזרו טהור אטו טמא או לא. התינח חבית פתוחה דחיישינן שמא הכנס רצועה באויר וטמאנה. חבית סתומה מאי גזרו סתומה אטו פתוחה אי לא. ועוד אמרינן עבר ונשא המדרס והקדש ולא הגיע זה לזה ולא טימא מאי ופשטינא כבולן ר' אילא אומר עבר ונשא טמא. ר' זירא אומר כיון שבריא לן שלא נגע טהור. וכיון דמעלות מדרבנן נינהו קיי"ל כל דרבנן עבדינן כדברי המיקל: מעלה רביעית בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש. פי' הכהנים הטהורים לאכול התרומה בגדיהם מדרס למי שמבקש לאכול הקדש. ובגדי אוכלי הקדש מדרס להכן אוכל חטאת כי הקדש קדשים קלים

עין משפט
נר מצוה

כ א מיי' פי"ב מהלכ' שאר אבות הטומאות ה"ב:
כא ב מיי' פי"ז מהלכות פרה אדומה הל' כ:
ג [מיי' שם הל"ג]:
כב ד מיי' פי"ב מהלכ' אבות הטומאות הלכה ב:
כג ה ו ז ח מיי' שם הלכה ו:
כד ט מיי' פי"ח מהלכ' פרה אדומה הל' טו:
כה י מיי' שם הלכה יד:

מוסף רש"י

ועיבורים בידרן **ובספינה.** משום מעשה שהיה בידן ובספינה ומטמאין בקרקע [ר"ב מוות קסז:]. **ויזרקם לצד אחר.** של טהר, דהייט נמי דומיא דספינה שפורחין באויר על פני המים (שם). **ולא ירכב ע"ג בהמה.** כתוב המים, דהייט נמי דומיא דספינה, שהאדם הנשאו יושב במקומו וספינתו נוטלתו ומוליכתו, וספינה פעמים שהיא נושאת ומונעת בקרקע (שם). **אלא אם כן היו** רגליו. של עליון נוגעות במים בקרקע (שם). **על גבי הגשר.** דהתרעא מתיכתא היא וכאדם המעבירו הולך כל שעה כרגליו ואינו דומה לספינה (שם). **לא אסרו אלא בירדן ובספינה.** ולא גשר ושאר נהרות, דגזירה שגזרו מתמת מתורע אין להם לגזור אלא מעין המתורע (שבת ס:). **תחוב בקרקעיתה** של ספינה. והתיל הכלי של מי חטאת עליהן ונטמאו [יבמות שם].

רבינו חננאל (המשך)

ההחטאת קדשי קדשים אלו כולן השנויין בסוף פרק של מעלה מזה כולן מעלה אחת הן חשובין. בגדי ע"ה ובגדי הפרושין ובגדי אוכלי תרומה כולן מדרס לקדש וכ"ש זולתם: מעלה חמישית שבקדש מחיר מטבל וכנגב ואח"כ קושר שהחבל הקשור בכלי חיישינן משום חציצה לקדש אבל בתרומה קושר ואח"כ מטביל. וקי"ל נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינן חוצצות שאינן נהדקות בקשירה והמים באין בהן כ"ש חבל שאינו נהדק כל כך והמים באים ולגבי קדש מעלה בעלמא: מעלה ששית כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה אוקימנא כגון שנגמרה חבר ומשום שמא נתזה צינורא של רוק מפי ע"ה קודם שיגמרו ונשאר אותו הרוק לאחר שנגמרו. ואמאי אוקימנא הכי למפשט [משום] דמקמי גמירתן לא מקבלי טומאה ובחר גמיתן חבר מזהר זהיר בהו [1] ונתזה צינורא של רוק מפיו עליהן ונשאר הרוק עליהן לח. וצריכין טבילה ולא בעו הערב שמש מדלא מפרש במתניתין הערב שמש אלא טבילה בלבד. ואמרינן נימא מתני' [2] דלא כר' יהושע דתנינן שפופרת שחתכה רבי אליעזר אומר יטבול מיד. ר' יהושע אומר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחתכה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישינן דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה ונתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גוונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרינן בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקינן מינה דקתני יטמא ויטבול ושהורה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פי' אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד

1) תוספתא דפרה פופ"ט, 2) פרה פ"ט מ"ו ובמות קטן:, 3) [שבת ס:], 4) יומא קטו:, 5) פרה פ"ה מ"ד, 6) יומא כ. ע"ש זבחים כפ. פרה פ"ג מ"ג, 7) נ"ל, 8) [ד"ה מטמאין ודי"ה לטולין אחרי ד"ה בשלמא], 9) [במדבר יט], 10) [ריקפא יד], 11) [נכ"ל כתוב הוה קאי קמיה], 12) [לשון הירושלמי שנקבה מכתבו ופקקה בסנדלו], 13) [פרה פי"ח מ"ח], 14) [נדל"ל לפשוטה בטבו"ל להוליא מלא הלמוקים האומרים שצרך לעשותה], 15) [ועיין תוספות יומא כ. ד"ה שכל ותוספות סוכה לו. ד"ה נפל ותוספות חולין מ: ד"ה טמאה ותוספות נדה מט. ד"ה כשר], 16) [מתוספות יומא כ. ד"ה להוליא הכילו ממשנה דפרה פ"ג מ"ח שמנו כו' נ"ע קלמ], 17) דפרה פ"ג, 18) שיך לע"ב, 19) [נ"ל כפ"ב דמגילה כ. נד"ה ולא],

1) תוקי נ"ל דמ"ר לוקמינן דחיישינן שמא נתזה ליטרא של רוק מפיו עליהן קודם שיגמרו ונשאר הרוק וכו'. 2) מקמא דרבינו גרים ניחמ מתני' דלא כר"י וכן מפיים בסמוך נמצאת מתנתנו דלא כר"י ור"ע דתינו דאיה כלל וכמו דמסיק בגמ' בסמוך ותוקי דע"ים נפל בדברי רבינו ור"ע.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com